

1997
BOOKER
ÖDÜLÜ

KÜÇÜK
ŞEYLERİN
TANRISI

ROMAN

ARUNDHATI
ROY

ÇEVİRİ: İLKNUR ÖZDEMİR

22. BASKI

♥ can
çağdaş

ARUNDHATI ROY
KÜÇÜK ŞEYLERİN
TANRISI

Can Çağdaş

Küçük Şeylerin Tanrısı, Arundhati Roy
İngilizce aslından çeviren: İlknur Özdemir
The God of Small Things

© 1997, Arundhati Roy

© 1998, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Susanna Lea Associates ve Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

22. basım: Temmuz 2020, İstanbul

Bu kitabın 22. baskısı 4 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Sanat Yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Alper Zeki / Lom Creative (www.lom.com.tr)

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-3665-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750736650

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ARUNDHATI ROY
KÜÇÜK ŞEYLERİN
TANRISI

ROMAN

1997 MAN BOOKER ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

İlknur Özdemir

♥can

Arundhati Roy'un Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Mutlak Mutluluk Bakanlığı, 2017

ARUNDHATI ROY, 1961 yılında Hindistan'ın güney eyaletlerinden Kerala'da doğdu. Annesi Süryani, babası Bengalli bir Hindu'ydu. Annesi Mary Roy'un kurduğu özel bir okulda, resmî okullardaki baskılardan uzakta bir eğitim gördü. 1992'de yazmaya başladığı *Küçük Şeylerin Tanrısı* adlı romanını 1996'da tamamladı; bu yapıtıyla 1997 Man Booker Ödülü'ne değer görüldü. Hindistan'daki nükleer denemelere tepkilerini *The End of Imagination* (Hayal Gücünün Sonu) adlı kitabında; hidroelektrik santrali projelerine karşı görüşlerini de *The Cost of Living* (Yaşamın Bedeli) adlı yapıtında dile getirdi. Küreselleşme ve savaş karşıtı eylemlere önderlik eden, 2004'te Sydney Barış Ödülü'ne değer görülen Roy, 2005 Haziranı'nda İstanbul'da toplanan Irak Dünya Mahkemesi'nde Vicdan Jürisi Başkanlığı'nı üstlendi.

İLKNUR ÖZDEMİR, İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nden mezun oldu. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çeviri yaptı. Başlıca çevirileri arasında *Yalnızlığın Keşfi*, *New York Üçlemesi* (Paul Auster), *Tarçın Dükkânları* (Bruno Schulz), *Stiller* (Max Frisch), *Amok Koşucusu* (Stefan Zweig), *İrlanda Güncesi* (Heinrich Böll), *Saatler* (Michael Cunningham), *Utanç* (J.M. Coetzee), *Katran Bebek* (Toni Morrison), *Bech Döndü* (John Updike), *Gün Boyu Gece Yarısı* (Hanif Kureishi) ve *Boynuzlu Adam* (James Lasdun) sayılabilir.

Beni büyüten,
Bana, başkalarının yanında sözünü kesmeden önce
“Özür dilerim” demesini öğreten,
Beni, gitmeme izin verecek kadar seven,
Mary Roy için.

Benim gibi hayatta kalmasını başaran LKC için.

“Bir daha hiçbir öykü, dünyada ondan başka
öykü yokmuş gibi anlatılmayacak.”

JOHN BERGER

Cennet Turşuları ve Konserveleri

Ayemenem’de mayıs, sıcak ve bungun geçer. Gündüzler uzun ve nemlidir. Irmak ufalır, kara kargalar sessiz, toz yeşili ağaçlarda, parlak mangolardan karınlarını doyurur. Kırmızı muzlar olgunlaşır. Ekmekağacının meyveleri patlayıp açılır. Utanmaz etsinekleri meyve kokulu havada tekdüze vızıldarlar. Güneşte adamakıllı sersemeler, sonra parlak pencere camlarına çarpıp ölürler.

Geceler bulutsuzdur, ama uyuşuk ve gönülsüz bir beklentiyle doludur. Haziran başında güneybatıdan musonlar esmeye başlar, tam üç ay rüzgâr ve yağmur eksilmez, arada yakıcı, pırıl pırıl bir güneşin bir görünüp bir kaybolduğu olur; coşan çocuklar bu güneşten yararlanıp oynarlar. Kırılık yerler arsız bir yeşile bürünür. Çitlerdeki tapiokalar kök salıp çiçek açarken sınırlar birbirine karışır. Tuğla duvarlar yosun yeşiline döner. Biber asmaları elektrik direklerine dolanıp uzar. Irmağın kırmızı killi kıyılarında yaban sarmaşıkları yerden fişkırır ve suların kapladığı yollara yayılır. Pazaryerlerinde tekneler işler. Karayollarındaki çukurları dolduran su birikintilerinde küçük balıklar ürer.

Rahel’in Ayemenem’e döndüğü gün yağmur yağıyordu. Eğik düşen gümüşsü ipler yumuşamış toprağa çarpıyor, tüfek mermisi gibi dövüyordu onu. Tepedeki eski

evin dik üçgen çatısı, kulaklara kadar indirilmiş bir şapka gibi duruyordu. Yol yol yosun bağlayan duvarlar yumuşamış, topraktan yükselen nem yüzünden hafifçe bükülmüştü. Bitkilerle dolup taşan yabancı bahçeyi küçük canlıların fısıltısı ve koşuşturması kaplamıştı. Yüksek ağaçların dibindeki çalılıkların arasında bir çingiraklı yılan parıldayan bir taş sürtündü. Neşeli iri, sarı kurbağalar kendilerine eş arayarak köpüklü havuzda dolaşıyorlardı. Evin önündeki, yapraklarla kaplanmış bahçe yolundan sırlıslık bir fare şimşek gibi geçti.

Ev terk edilmiş gibiydi. Kapılar ve pencereler kilitliydi. Öndeki veranda bomboştu. Hiçbir eşya yoktu. Ancak krom kuyruklu gökmavisi Plymouth, hâlâ kapının önünde duruyordu, evin içindeki Bebek Kochamma da hâlâ yaşıyordu.

Bebek Kochamma, Rahel'in büyük halası, büyükbabasının kız kardeşiydi. Asıl adı Navomi'ydi, Navomi Ipe, ama herkes ona Bebek derdi. Hala olacak yaşa geldiğinde Bebek Kochamma denir oldu. Rahel onu görmeye gelmemişti. Ne bebek büyük hala ne de yeğeni bu konuda hayal kurarlardı. Rahel erkek kardeşi Estha'yı görmeye gelmişti. Çift yumurta ikiziydiler. Tıp dilinde *diizygot* dediklerinden. Aynı anda döllenen iki ayrı yumurtadan doğmuşlardı. Estha –Esthappen– on sekiz dakika daha büyüktü.

Estha ile Rahel birbirlerine pek benzemezlerdi; sıska, tahta göğüslü, bağırsakları kurtlu ve Elvis Presley bukleli oldukları yıllarda bile, Ayemenem'deki eve bağış toplamaya gelen Süryani piskoposların ya da sırtan akrabaların arasından hiç, "Hangisi hangisiydi?" ya da "Kim kimdi?" türünden soru soran çıkmamıştı.

Karışıklığın kökü daha derin, daha saklı bir yerdeydi.

Belleğin yeni başladığı, hayatın "Başlangıç"larla dolu taştığı, "Son"ların ise olmadığı, "Her Şey"in "Sonsuza

Kadar” olduğu o ilk, değişken yıllarda, Rahel ile Esthap-
pen ikisinin birlikte “Ben” olduğunu düşünüyordlardı; ayrı
ayrı, bireysel olarak da “Biz” ya da “İkimiz” diyorlardı.
Sanki az rastlanır bir Siyam ikizi türüydüler de bedenle-
ri ayrı, kimlikleri ortaktı.

Şimdi, bunca yıl sonra Rahel’in aklına, bir gece uya-
nıp Estha’nın gördüğü saçma düşe güldüğü geliyor.

Sahip olmaya hakkı olmadığı başka anıları da var
Rahel’in.

Örneğin Portakallııcecek Limonluıcecek Adamı’nın,
Abhilash Sineması’nda Estha’ya ne yaptığını da (oysa
kendisi orada değildi) anımsıyor. Madras’a giden Madras
Postası’ndaki domatesli sandviçlerin –Estha’nın yediğı
Estha’nın sandviçleriydi bunlar– tadını da anımsıyor.

Ve bunlar yalnızca küçük şeyler.

Bununla birlikte, şimdi Estha ile Rahel’i düşünür-
ken, *onlar* diye düşünüyor; çünkü o ikisi, birbirinden ayrı
olunca, artık eskiden oldukları ya da olacaklarını sandık-
ları gibi değiller.

Asla da olamayacaklar.

Yaşamlarının artık bir boyutu ve biçimi var. Estha’nın
kendi hayatı var, Rahel’in de.

İkisinin farklı ufuklarında Köşeler, Sınırlar, Sınır
Çizgileri, Kıyıları ve Uç Noktalar cüce cinler gibi görü-
nüvermişti. Puslu kıyılarda devriye gezen uzun gölgeli
kısa boylu yaratıklar. Her ikisinin de gözlerinin altı çok-
tü; Ammu’nun ölürlenki yaşındalar şimdi. Otuz bir.

Yaşlı değil.

Genç de değil.

Ama yaşanabilir, ölünebilir bir yaş.

Az kalsın bir otobüste doğuyorlardı, Estha ile Rahel.
Babaları *Baba*’nın, anneleri *Ammu*’yu doğum için Shil-
long’daki hastaneye götürdüğü otomobil, çay bahçeleri-

nin arasından kıvrıla kıvrıla geçip Assam'a giden yolda bozuldu. Otomobili bırakıp kalabalık bir halk otobüsünü durdurdular. Yoksulların, kendilerine kıyasla oldukça varlıklı olanlara duyduğu tuhaf acıma yüzünden ya da belki de Ammu'nun gebelikten gerilmiş karnını gördüklerinden, otobüsteki yolcular karı koca için yer açtılar; yolculuğun sonuna kadar Estha ile Rahel'in babaları, annelerinin karnını (bebekler içindeyken), sallanmasın diye eliyle tutmak zorunda kaldı. Bu olay, karı koca boşanmadan ve Ammu, yerleşmek üzere Kerala'ya geri dönmenden önce olmuştu.

Estha'ya kalırsa, otobüste doğmuş olsalardı ölene kadar otobüslerde bedava yolculuk edebileceklerdi. Bu bilgiyi nereden edindiği ya da böyle şeylerin aklına nasıl geldiği belli değildi; ancak ikizler yıllar yılı, ömür boyu otobüsle bedava yolculuk etmelerini engelledikleri için ana babalarına karşı hafif bir öfke duydu.

Yaya geçidinde ölmeleri halinde hükümetin cenaze masraflarını üstleneceğine de inanıyorlardı. Yaya geçitlerinin bu amaçla var olduğuna da kesinlikle emindiler. Bedava cenaze için. Elbette Ayemenem'de üzerinde ölünecek çizgili yaya geçitleri yoktu, ya da en yakın kasaba olan Kottayam'da; ama iki saatlik yoldaki Koçin'e gittiklerinde otomobilin penceresinden böyle geçitler görmüşlerdi.

Çizgili yaya geçidinde ölmediği için hükümet, Sophie Mol'un cenaze masraflarını üstlenmemiştir. Onun cenaze töreni Ayemenem'in yeni boyalı eski kilisesinde yapılmıştır. Sophie; Estha ile Rahel'in kuzeni, dayıları Chacko'nun kızıydı. Onları ziyaret etmek üzere İngiltere'den gelmişti. Öldüğünde Estha ile Rahel yedi yaşındaydılar. Sophie Mol ise neredeyse dokuz. Çocuklara uygun ölçüde özel bir tabuta konulmuştu.

Saten astarlıydı tabut.

Parlak pirinç saplı.

Tabutun içinde sarı pilili, geniş pantolonlu polyester giysisiyle, saçları kurdeleyle bağlanmış olarak yatıyordu, yanında da İngiltere'den alınan, çok sevdiği son moda çantası duruyordu. Yüzü solgun ve bir *dhobi*'nin¹ uzunca süre suda kalan başparmağı kadar kırış kırıştı. Törendekiler tabutun çevresini aldılar, sarı kilise hüzünlü şarkıların sesiyle bir gırtlak gibi şişti. Kıvırcık sakallı rahipler zincire asılı günlük kaplarını salladılar ve bebeklere hiç gülümsemediler, oysa pazar günleri gülümserlerdi.

Mihrabın üzerindeki uzun mumlar eğrilmişlerdi. Kısalsarsa eğrilmemişlerdi.

Kendine uzak bir akraba süsü veren (kimse tanııyordu onu) ve cenazelerde sık sık ölülerin yanı başında bitiveren (bir cenaze kuşu mu? Gizli bir ölü meraklısı mı?) yaşlı bir hanım, bir parça pamuğa kolonya damlattı, dalgın ve hafifçe meydan okuyan bir havayla pamuğu Sophie Mol'un alınına bastırdı. Sophie Mol, kolonya ve tabut tahtası kokmuştu.

Sophie Mol'un İngiliz annesi Margaret Kochamma, Sophie Mol'un biyolojik babasının, kolunu omzuna dolayıp kendisini avutmasına izin vermiyordu.

Aile bir araya toplanmıştı. Margaret Kochamma, Chacko, Bebek Kochamma, yanında da kardeşinin karısı Mammachi, Estha ile Rahel'in (ve de Sophie Mol'un) büyükannesi. Mammachi hemen hemen kördü, evden çıkarken her zaman koyu renkli gözlük takardı. Gözlüğün gerisinden gözyaşları süzülür, saçtaki yağmur damlaları gibi çenesinde sallanırlardı. Fildişi rengi, ütülü sarisinin içinde küçük ve hasta görünüyordu. Chac-

1. Hindistan'da çamaşır yıkayan kadın ya da erkek. (Ç.N.)

ko, Mammachi'nin tek oğluydu. Kendi kederi kederlendiriyordu Mammachi'yi; oğlununkiye yüregini eziyordu.

Ammu, Estha ve Rahel'in cenaze törenine katılmalarına izin verilmişse de ailenin yanında değil, ayrı bir yerde durmaları istenmişti. Hiç kimse onlara bakmıyordu.

Kilisenin içi çok sıcaktı, yılanıyastığı çiçeklerinin beyaz kenarları gevreyip kıvrılıyordu. Tabuttaki çiçeklerden birinin içinde bir arı öldü. Ammu'nun elleri titriyordu, elleriyle birlikte ilahi kitabı da. Teni buz gibiydi. Estha onun yanı başında duruyordu, uyur uyanıktı, acıyan gözleri cam gibi parlıyordu, alev alev yanan yanağını Ammu'nun titreyen, ilahi kitabını tutan kolunun çıplak tarafına dayamıştı.

Rahel ise uykulu değil, öfkeli, capcanlıydı; Gerçek Hayat'a karşı yürüttüğü savaş onu tüketmişti.

Sophie Mol'un kendi cenazesini uyanık olarak izlediğini gördü. Sophie, Rahel'e iki şey gösterdi.

Birincisi, sarı kilisenin yeni boyanmış yüksek tavanlı kubbeydi, Rahel içeriden hiç bakmamıştı bu kubbeye. Gökyüzü gibi masmavi boyanmıştı, kayan bulutlar ve vızıldayarak, arkalarında çaprazlama beyaz izler bırakarak bulutların içinde uçan ufacık uçaklar vardı. Bir tabutun içinde yatıp yukarı bakarak bunları fark etmenin, üzgün kalçalar ve ilahi kitaplarının arasına sıkışarak sıraların arasında ayakta dururken fark etmekten çok daha kolay olduğu bir gerçek (söylemek gerek bunu).

Rahel, elinde bulutlar için beyaz, gökyüzü için mavi, uçaklar için gümüş rengi boya kutuları, fırçalar ve incelticiyle yukarıya çıkmak zahmetine katlanan kişiyi düşündü. Onu gözünün önüne getirdi; Velutha gibi biri olmalıydı, çıplak bedeni pırıl pırıl, bir kalasın üzerine oturmuş, kilisenin yüksek kubbesinde bir iskeleden aşağı

sarkıp kilisenin içindeki mavi gökyüzüne gümüş rengi uçaklar boyarken.

İp koparsa ne olur, diye düşündü. Kendi yaptığı gökyüzünden kara bir yıldız gibi yere düştüğünü düşündü onun. Kilisenin sıcak zemininde her yanı kırılmış olarak yatacak, kafasından salgı gibi koyu renkli kan fişkıracaktı.

Estha ile Rahel dünyanın insanları kırmak için başka yollara da sahip olduğunu artık öğrenmişlerdi. Bu kokuyu tanımışlardı. İğrençti. Rüzgârla gelen bayat gül kokusu gibi.

Sophie Mol'un Rahel'e gösterdiği ikinci şey, yarasa yavrusuydu.

Cenaze töreni sırasında Rahel, küçük kara bir yarasanın Bebek Kochamma'nın pahalı cenaze sarisine hafif kıvrık pençeleriyle yapışarak tırmandığını görmüştü. Hayvan, sariyle bluzun birleştiği yere, hüznü yuvarlağa, çıplak beline geldiğinde Bebek Kochamma bir çığlık attı ve elindeki ilahi kitabıyla havayı dövdü. "Ne var? N'oldu?" sözleri, kanat uğultusu, çırpınan bir sari, ilahiyi böldü.

Sakallarına gizlenen örümcekler orada ansızın ağ örmüş gibi, kederli rahipler altın yüzüklü parmaklarıyla kıvrırcık sakallarını silkelediler.

Yarasa yavrusu havaya fırladı ve arkasında duman izi bırakmayan bir uçağa dönüştü.

Sophie Mol'un, tabutunun içinde gizlice takla attığını Rahel'den başka fark eden olmadı.

Kederli ezgiler yeniden başladı, aynı hüznü dize iki kez yinelendi. Ve sarı kilise bir kez daha seslerle bir gırtlak gibi şişti.

Sophie Mol'un tabutu kilisenin arkasındaki küçük mezarlıkta çukura indirilirken Rahel onun hâlâ ölmemiş

olduğunu biliyordu. Tabuta çarpıp onun parlak cilasını bozan kırmızı toprağın yumuşak sesini ve turuncu kil topraklarının sert seslerini Sophie Mol'un namına duydu. Cilalı tabut tahtasının arkasından, saten tabut astarının arkasından boğuk gümbürtüyü duydu. Çamur ve tahta, kederli rahiplerin seslerini boğmuştu.

Senin ellerine veriyoruz bağışlayıcı babamız,
Aramızdan ayrılan bu çocuğumuzun ruhunu,
Ve bedenini toprağa veriyoruz,
Topraktan toprağa, külden küle, tozdan toza.

Toprağın altında Sophie Mol çığlık atıyor, dişleriyle sateni parçalıyordu. Ama toprağın ve taşın altından çığlıklar duyulmaz.

Sophie Mol soluk alamadığı için öldü.

Onu cenazesi öldürdü. *Tozu toza toza toza toza*. Mezar taşında *Yanımızda Kısacık Kalan Bir Güneş Işığı* yazıyordu.

Ammu daha sonra, "Kısacık"ın Çok Kısa Bir Süre anlamına geldiğini söyledi.

Cenazeden sonra Ammu ikizleri Kottayam Karakolu'na geri götürdü. Oranın yabancıları değillerdi. Bir önceki günün büyükçe bir bölümünü orada geçirmişlerdi. Bayat idrarın keskin, insanı çarpan pis kokusunun duvarlara ve mobilyaya sinmiş olduğunu bildikleri için koku başlamadan çok önce burun deliklerini tıkadılar.

Ammu komiserle görüşmek istedi, odaya alınca da ona korkunç bir yanlışlık yapılmış olduğunu ve ifade vermek istediğini söyledi. Velutha'yı görmek istedi.

Müfettiş Thomas Mathew'nun bıyığı, Hindistan Havayolları'nın sevimli Maharajasınınunki gibi oynaştı, ama bakışları kurnaz ve açgözlüydü.

“Bütün bunlar için geç kalmadınız mı?” diye sordu. Malayalam’ın¹ Kottayam’da konuşulan kaba lehçesiyle sormuştu bunu. Konuşurken Ammu’nun göğüslerine bakıyordu. Polisin, bilmesi gereken her şeyi bildiğini ve Kottayam polisinin *veshya*’ların ya da onların piçlerinin ifadelerini almadığını söyledi. Ammu, görürsünüz, dedi. Müfettiş Thomas Mathew masasının çevresinden dolandı ve elindeki copuyla Ammu’ya yaklaştı.

“Senin yerinde olsaydım,” dedi, “sesimi çıkarmadan evime giderdim.” Sonra da copuyla Ammu’nun göğüslerine dokundu. Yavaşça. *Pit, pit*. Sanki bir sepetten mango seçiyordu kendine. Paketlenip kendisine gönderilmesini istediklerini gösteriyordu sanki. Müfettiş Thomas Mathew, kime bulaşıp kime bulaşmayacağını biliyor gibiydi. Polislerin böyle bir içgüdüğü vardır.

Arkasındaki mavili kırmızılı bir tabelada şöyle yazıyordu:

P arlak zekâ
O nur
L ekesizlik
İ taat
S adakat

Karakoldan çıktıklarında Ammu ağlıyordu; bu yüzden Estha ile Rahel ona *veshya*’nın ne anlama geldiğini sormadılar. Ya da *piç*’in. Annelerini ilk kez ağlarken görüyorlardı. Hıçkırılmıyordu. Yüzü taş kesilmiş gibiydi, ama gözyaşları gözlerinden fışkırıyor, kıpırtısız yanaklarından aşağı süzülüyordu. İkizler korkudan donmuşlardı. Ammu’nun gözyaşları, o ana kadar gerçekdışı görünmüş olan her şeyi gerçeğe çevirmişti. Ayemenem’e otobüsle

1. Hindistan’ın güneybatısında konuşulan dil. (Ç.N.)

döndüler. Haki rengi giysili incecik bir adam olan biletçi, tutamlara tutunarak onlara yaklaştı. Sıska kalçalarını bir koltuğun arkalığına dayadı, bilet delme makinesini Ammu'ya doğru tutarak tıklattı. *Nereye*, demekti bunun anlamı. Rahel tomar halindeki otobüs biletlerinin kokusunu ve biletçinin ellerine sinen demir tutamların ekşiliğini duyabiliyordu.

“Öldü,” diye fısıldadı Ammu biletçiye. “Onu ben öldürdüm.”

“Ayemenem'e,” dedi Estha çabucak, biletçinin sabrı taşmadan.

Ammu'nun cüzdanından parayı aldı. Biletçi ona biletleri verdi. Estha biletleri dikkatlice katladı ve cebine soktu. Sonra da küçük kollarını kaskatı, ağlayan annesine doladı.

İki hafta sonra Estha, Geri Verildi. Ammu onu, Assam'da, o ıssız çay çiftliğindeki işinden istifa edip karbon kömürü üreten bir işletmede çalışmak üzere Kalküta'ya taşınmış olan babalarına geri göndermek zorunda bırakılmıştı. Babaları yeniden evlenmiş ve (iyi kötü) içkiyi bırakmıştı, arada sırada nöbet geçirdiği oluyordu.

Estha ile Rahel o günden sonra birbirlerini görmemişlerdi.

Şimdi, yirmi üç yıl sonra, babaları Estha'yı yeniden Geri Vermişti. Elinde bir bavul ve bir mektupla Ayemenem'e geri göndermişti onu. Bavul cicili bicili yeni giysilerle doluydu. Bebek Kochamma Rahel'e mektubu gösterdi. Mektup yatık, dışı, manastır okulu el yazısıyla kaleme alınmıştı, ama mektubun altındaki imza babalarına aitti. Ya da hiç değilse ad, babalarının adıydı. Rahel imzayı tanıyacak durumda değildi. Mektupta babalarının karbon kömürü işinden emekliye ayrıldığı ve bir seramik

fabrikasında Güvenlik Şefi olarak iş bulduğu Avustralya'ya göç edeceği yazılıydı. Giderken Estha'yı yanına alamayacaktı. Ayemenem'deki herkese iyi dileklerini yolluyor ve Hindistan'a geri dönecek olursa gelip Estha'yı göreceğini söylüyordu, ama bunun pek olası görünmediğini de ekliyordu.

Bebek Kochamma Rahel'e eğer isterse mektubun kendisinde kalabileceğini söyledi. Rahel mektubu zarfına geri koydu. Kâğıt yumuşamıştı, kumaş gibi katlanıyordu.

Ayemenem'in musonlu havasının ne kadar nemli olabileceğini unutmamıştı Rahel. Şişmiş dolaplar gıcırdayıyordu. Kilitli pencerelerin kilitleri kopuyordu. Ciltli kitaplar, kapaklarının altında yumuşayıp kıvrılıyorlardı. Geceleri tuhaf böcekler düşünceler gibi birden ortaya çıkıyor ve Bebek Kochamma'nın 40 vatlık solgun ampullerine yapışıp yanıyorlardı. Gündüzleri böceklerin gevrek, yanık leşleri döşemeyi ve pencere pervazlarını kirletiyor, Kochu Maria onları süpürüp plastik küreğine alıncaya kadar havada yanık kokusu oluyordu.

Haziran yağmuru değişmemişti.

Gökler yarıyor, sular boşanıyor, eski, kurumuş pınarı canlandırıyor, domuzsuz domuz ahırını yeşil bir bataklığa çeviriyor, belleğin durgun, çay rengi zihinleri bombalaması gibi o da durgun, çay rengi su birikintilerini bombardıman ediyordu. Otlar ıslak-yeşil ve mutlu görünüyorlardı. Mutlu solucanlar, sulu çamurun içinde mor mor oynuyorlardı. Yeşil ısırğanotları eğiliyorlar, ağaçlar yere dönüyorlardı.

Daha uzakta, rüzgâr ve yağmurda, ırmağın kıyılarındaki, gündüz vakti gök gürültüsüyle birlikte birden çöken karanlıkta, Estha yürüyordu. Üzerinde, ıslanınca rengi koyulaşmış ezilmiş çilek pembesi bir tişört vardı; Rahel'in geldiğini biliyordu.

Küçük Şeylerin Tanrısı, lirik bir dil ve şiirsel bir anlatımla, yasak bir aşkın çökerttiği bir ailenin dramını dile getiriyor. Varlıklı bir Hindu ailesinin güzel kızı Ammu, yanlarında çalışan bir işçiye âşık olur. Önüne geçilmez, kural tanımaz bir tutkuyla bağlanırlar birbirlerine. Genç adam, toplumun en alt kesimindedir. Sonu olmadığını bildikleri bu aşkta “küçük şeyler”le yetinirler; geleceği düşünemezler...

Arundhati Roy, geriye dönüşlerle örüyor romanın kurgusunu; beklenmedik, dehşet verici bir sona ulaştırıyor. 1960'lı yılların sonunda, Hindistan'ın güneyinde geçen bu hikâyede, arka planda bağımsızlığını yeni kazanmış, siyasi çalkantılar içindeki ülkeyi, kast sisteminin ürkütücü baskısını ve toplumsal tabuları buluyoruz. Hindistan'da yayımlandığında, geleneklere aykırı olduğu gerekçesiyle büyük tartışmalara yol açan **Küçük Şeylerin Tanrısı**, sayısız dile çevrilmiş unutulmaz bir roman.

#bookerödülü #hindistan #geçmişvegelecek #aileromanı #sınıfayrımı
#kastsistemi #yakıntarih

